

به نام آن که جان را فکرت آموخت
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی: پرستاری سلامت جامعه و سالمندی

شناسنامه درس *Course Syllabus*

عنوان درس: نظام های عرضه خدمات سلامت
شماره درس: ۵۸۵۵۴۸
نوع درس: نظری
تعداد واحد: ۱ واحد
فراگیران (رشته، مقطع، ترم): کارشناسی ارشد پرستاری ترم ۳
تعداد دانشجویان: ۳ نفر
نیمسال تحصیلی: نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۴
دروس پیش نیاز یا همزمان: ندارد
زمان: چهارشنبه ها ۸ تا ۱۰ صبح
مکان: کلاس ۲۱
مدرسین: آقای حبیب اله حسینی و دکتر پروانه خراسانی
تلفن تماس و ایمیل مسئول درس: ۳۷۹۲۷۵۸۸ - khorasanip@nm.mui.ac.ir
آدرس اینترنتی: آدرس اختصاص یافته به دانشجویان از طریق معاونت آموزشی و EDO دانشکده

مقدمه: پرستاری سلامت جامعه بعنوان یک رشته تاثیرگذار و عضو فعال در تیم سلامت و سهیم در سیاستهای نظام ارائه خدمات بهداشتی است. بنابراین آشنایی دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری سلامت جامعه با انواع نظام ها، اهداف، رویکردها، اصلاحات نظام سلامت و نقش کلیدی پرستار در موسسات و سازمانهای عرضه خدمات بهداشتی درمانی و ارتقاء سلامت جامعه از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان پرستاری سلامت جامعه با انواع نظام های عرضه خدمات سلامت با محوریت پرستار سلامت جامعه به نحوی که بتوانند- با شناسایی فرصت ها و چالش های موجود در طرح تحول سلامت- به عنوان عضوی فعال در تیم و نظام سلامت مؤثر بوده و سهمی در سیاست گذاری، رایه خدمات بهداشتی ایفا کنند.

اهداف رفتاری: در پایان این درس از دانشجویان انتظار می رود:

۱- تعریف، اهداف و کارکردهای نظام ارائه خدمات سلامت را توضیح دهند.

- ۲- تاریخچه توسعه، رویکردهای نسل اول، دوم و سوم اصلاحات نظام های عرضه خدمات سلامت را شرح دهند.
- ۳- خدمات اساسی بهداشت (Essential or Basic Health Service)، پوشش همگانی سلامت (Universal Health Coverage) و مراقبت اولیه بهداشتی (Primary Health Care) و نقش پرستاران در آنها را جستجو و شرح دهند.
- ۴- تدارک و عرضه خدمات بهداشتی با رویکردهای مختلف و ارتقای سلامت را تحلیل نمایند.
- ۵- انواع نظام های ارائه خدمات سلامت در ایران و جهان را توضیح داده و با یکدیگر مقایسه نمایند.
- ۶- عوامل تاثیرگذار بر نحوه ارائه خدمات در نظامهای ارائه خدمات سلامت را توضیح داده و تحلیل نمایند.
- ۷- انواع سازمانها و مؤسسات خدمات سلامت را نام برده و خدمات پرستاران در آنها را توصیف نمایند.
- ۸- انواع نقش ها و خدمات عمومی و تخصصی پرستاران و مدلهای مهم ارائه خدمات پرستاران سامت جامعه را توضیح دهند.
- ۹- پس از بارگذاری حداقل یک مقاله مروری تطبیقی: «مقایسه نظام ارایه خدمات سلامت، انواع فعالیتهای جامعه نگر پرستاران و انواع مؤسسات و سازمانهای ارایه خدمات پرستاری در ایران و جهان»، در گفتگوی سامانه نوید + ارائه کلاسی مشارکت کنند.
- ۱۰- در راستای شعار WHO (پرستار نیرویی برای تغییر)، با تلفیق دانسته های موجود + بارگذاری منابع مورد استناد، راهکارهای اصلاحات نظامهای عرضه خدمات سلامت در کشورمان برای ایفای نقش پرستاران در ارتقای سلامت جامعه پیشنهاد دهند.

روشی تدریس:

تلفیقی حضوری و مجازی (آفلاین) با تدریس به روش سخنرانی و گفت و گوی کلاسی + کاوشگری و حل مسئله.

ابزار مورد نیاز تدریس:

کلاس حضوری: تجهیزات مرتبط + اسلاید و پروژکتور

آفلاین: سامانه نوید، مقالات و متون تخصصی، منابع اینترنتی و کتابخانه دیجیتال

وظایف و قوانین و مقررات فراگیران (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین به تفکیک):

در جلسات حضوری: حضور به موقع و با آمادگی و ارائه نکات مهم از حداقل یک مقاله مرتبط (مشارکت فعال در هر جلسه)، نداشتن تأخیر و غیبت غیرموجه، عدم استفاده از موبایل

در جلسات آنلاین: نداشتن تأخیر و غیبت غیرموجه، مشارکت فعال در کلاس، حضور در روم با میکروفن و دوربین روشن

در تکالیف آفلاین: انجام به موقع تکالیف در نظر گرفته شده در سامانه نوید، شرکت در گفت گوو تعاملات آفلاین مرتبط با دروس ، بارگزاری مستندات مربوطه به بحث خود، پاسخگویی به گفت و گوی دیگران

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین به تفکیک):

- رعایت شئون اخلاقی، حرفه ای و آموزشی در ارتباطات حضوری و مجازی، تعاملات گروهی و بین فردی
- در صورت غیبت یا تأخیر در کلاس درس ، طبق مقررات آموزشی عمل خواهد شد.

نحوه ارزشیابی دانشجویان و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	مشارکت فعال در جلسات حضوری با در دست داشتن منابع و متون مرتبط	۲
۲	گفتگوی مجازی و مستند مقالات در نوید + کنفرانس مقایسه نظام سلامت ایران و جهان (جلسه هفتم)	۳
۳	گفتگوی مجازی و مستند مقالات مربوطه در نوید + کنفرانس ارائه راهکارهای بازنگری و اصلاحات نظام سلامت برای ایفای نقش پرستار در ارتقای سلامت جامعه؛ در راستای شعار WHO: پرستار نیرویی برای تغییر (جلسه هشتم)	۳
۴	آزمون پایان ترم	۱۲

منابع اصلی و محتوای ضروری یادگیری:

- 1) Stanhope, M. Lancaster, J. Foundations of nursing in the community, Mosby, Last Edition.
  - 2) Talbot, L. Verrinder G. Promoting health-The primary health care approach, Elsevier, Last Edition.
  - 3) Clark, M. J. Community health nursing-Advocacy for population health, Prentice Hall, Last edition.
  - 4) Allender J. A., Rector Ch. & Warner K.D. Community & Public Health Nursing, Promoting the Public's Health. 8th ed. Wolters Kluwer Health | Lippincott Williams & Wilkins. Co, 2014. (Ch 5:115-146)
  - 5) Merson, M H Balck, R E Mills A, International public health, Jones and Bartlett, Last edition.
  - 6) Seedhouse D. The foundation for achievement health, John Wiley and Sons. LTD, Last Edition
  - 7) Katz L. Pabordy A. and Doughins J. Promoting Health: Knowledge and practice, The Open University, Last Edition.
  - 8) Nies MA& McEwen M. Community\Public Health Nursing & promoting the health of population. 7th ed. Elsevier, Inc. 2019 (Ch 13: 479 -553 Cultural Diversity and Community Health Nursing) .
  - ۸) مکنزی، جیمز اف. برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی برنامه های ارتقای سلامت. ترجمه شهرام رفیعی. فرناشر: مهرآش. تهران ۱۳۸۹. فصلهای ۱۰، ۱۳ و ۱۴
  - ۹) لامعی، ابوالفتح. مدیریت جامع کیفیت و تحقیق در نظام سلامت. ناشر: دانشگاه علوم پزشکی ارومیه. ۱۳۸۰
  - ۱۰) یارمحمدیان، محمد حسین. بهرامی، سوسن. نیاز سنجی در سازمانهای بهداشتی درمانی و آموزشی سیستم بهداشت و درمان. ناشر: هنرهای زیبا. اصفهان. ۱۳۸۴.
  - ۱۱) پارک جی ای و پارک ک. درسنامه پزشکی پیشگیری واجتماعی (کلیات خدمات بهداشتی). ترجمه حسین شجاعی تهرانی، انتشارات سماط
  - ۱۳) شیرازی، مریم. آشنایی با نحوه محاسبه و تفسیر شاخص های بهداشتی. چاپ اول. اصفهان. انتشارات کنکاش. ۱۳۹۱
  - ۱۴) خراسانی، پروانه. درسنامه پرستاری بهداشت جامعه ۱: اصول ومبانی بهداشت و مراقبتهای بهداشتی اولیه. اصفهان. انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد ۱۳۸۷
  - ۱۵) حاتمی، حسین و همکاران. کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران. انتشارات ارجمند. چاپ آخر.
  - ۱۶) باقری لنکرانی کامران و همکاران. به داشت: دانش و تجارب مدیران ارشد و خبرگان در روند توسعه شبکه های بهداشتی ایران. تهران: خسروی، ۱۳۹۳.
  - ۱۷) جنتی، علی و حسین جباری بیرامی. سطح بندی خدمات در نظام سلامت. تبریز: انتشارات شروین، ۱۳۹۱.
  - ۱۸) رحیمی ن. اصول و مبانی خدمات بهداشتی، تهران، انتشارات شهر آب
  - ۱۹) شجاعی تهرانی ح و عبادی فرد آذر ف. اصول خدمات بهداشتی تهران، انتشارات سماط
  - ۲۰) سایر کتب، بولتنهای خبری و اطلاعاتی، آیین نامه ها و دستورالعملهای معاونت پرستاری، بهداشت و درمان وزارت بهداشت ایران، سازمان جهانی بهداشت who.int و سایر پایگاههای اینترنتی سازمانهای ملی و بین المللی سلامت و پرستاری از جمله ICN, ANA.
- * شناسنامه کامل درس در Web site دانشکده و گروه به آدرس www.nm.mui.ac.ir در دسترس می باشد.

به نام آن که جان را فکرت آموخت

عنوان درس: نظام های عرضه خدمات سلامت   **شماره درس:** ۵۸۵۵۴۸   **نیمسال تحصیلی:** اول ۱۴۰۴-۱۴۰۳   **کلاس:** ۲۱

رشته تحصیلی: پرستاری سلامت جامعه   **فراگیران:** دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری ترم ۳   **زمان:** چهارشنبه ۸ تا ۱۰ صبح

جدول زمان بندی کلاس درس همزمان و غیرهمزمان

تاریخ	رئوس مطالب	ارائه	منابع و نوع محتوا	فعالیت یادگیری	مدرس	
۱۴۰۳/۷/۴	معرفی طرح درس - تعریف، اهداف و انواع نظام های ارائه خدمات سلامت	حضوری	Ref: 1-4 Ref 14,15,17 Slides	گفتگوی مجازی و ارائه کلاسی از هفته سوم آبان	دکتر خراسانی	
۱۴۰۳/۷/۱۱	تخصیص منابع در نظامهای ارائه خدمات سلامت و بحران نیروی کار	حضوری	ch: 10: ۸Ref (361-380)+slid :Article۲Ref1	شرکت فعال در بحث کلاسی با مقاله	آقای حسینی	
۱۴۰۳/۷/۱۸	کارکردهای انواع سازمانهای ملی و بین المللی و موسسات بهداشتی مرتبط با UHC, BHS & PHC.	حضوری	بولتن های خبری وزارت بهداشت و WHO	شرکت فعال در بحث کلاسی با مقاله	آقای حسینی	
۱۴۰۳/۷/۲۵	تاریخچه اصلاحات نسل او ۲ و ۳ و رویکرد های عرضه خدمات	حضوری	درسنامه ها Ref1- 2 Ref 11 ,14,15 Slides و منابع دیجیتال	شرکت فعال در بحث کلاسی با مقاله	دکتر خراسانی	
تعطیل (تداخل با کارآموزی)					۱۴۰۳/۸/۲	
۱۴۰۳/۸/۹	انواع نقش های حرفه ای و خدمات عمومی و تخصصی پرستاران در نظام سلامت	حضوری	مقالات و درسنامه ها Ref1- 2 Ref 11 ,14,15 Slides	گفتگوی مجازی و ارائه کلاسی از هفته سوم آبان	دکتر خراسانی	
۱۴۰۳/۸/۱۶	عوامل تاثیرگذار بر نحوه ارائه خدمات و شاخص های پایش نظام سلامت	حضوری	بولتن های خبری وزارت بهداشت و WHO	شرکت فعال در بحث کلاسی با مقاله	دکتر خراسانی	
۱۴۰۳/۸/۲۳	مقایسه نظام سلامت در جهان و ایران	حضوری	مقالات مروری- تطبیقی و کتب	شرکت فعال در گفتگوی مجازی	دکتر خراسانی و دانشجویان	
۱۴۰۳/۸/۳۰	راهکارهای پیشنهادی اصلاحات نظام سلامت در جهت توسعه ارائه خدمت پرستاران در نظام سلامت ایران ایران	حضوری	مقالات مروری- تطبیقی و کتب پرستاری سلامت جامعه	سامانه نوید و ارائه کنفرانس کلاسی		
آزمون پایان ترم					طبق تقویم آموزشی	۹